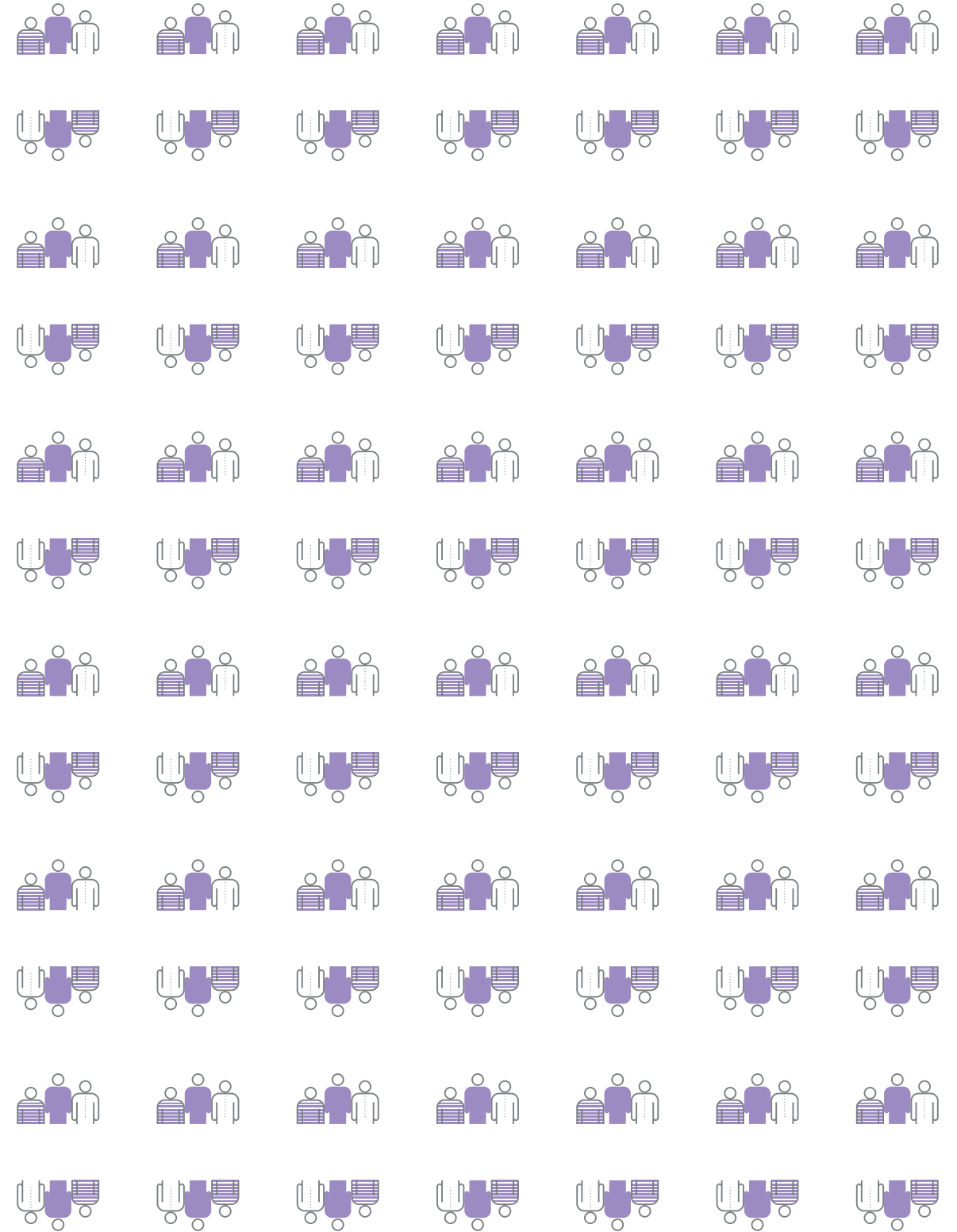

05

האמצעים שהמדינה מקצה לקידום גיוון בעסקים

כדי לא להפיר את האמור בחוק לשוויון הזדמנויות בעבודה ובחוק להגנת הפרטיות, על המעסיק לעמוד בתנאים הנאים או לבצע את השלבים הנאים (ר' פרק 2, התנעה של תהליך הגיוון):

- תכנית כתובה לשוויון הזדמנויות או להעסקה מגוונת
- הסברה לעובדים
- וולונטריות
- גישה מוגבלת למידע
- הפרדה בין הליך איסוף המידע להליך הקבלה לעבודה

• צו ההרחבה להעסקת אנשים עם מוגבלות (אוקטובר 2014)

כלים לאיתור מועמדים ולהכשרתם

• לחברה החרדית

- תוכנית מפתח - מרכזי פיתוח תעסוקת חרדים - הוקמה על ידי תב"ת מיסודם של ממשלת ישראל וג'וינט ישראל ונועדה לאפשר לאוכלוסייה החרדית גישות לשירותי הכוונה למציאת תעסוקה. שמונה מרכזי מפתח הפזורים ברחבי הארץ מאוישים על ידי צוות עובדים חרדים המדריכים ומלווים את העובדים ואת המעסיקים בתהליכי הקליטה. כך הם מבטיחים את הצלחת היקלטותו של העובד לעבודה ואת שביעות הרצון של המעסיקים.

- מרכזי הכוון תעסוקתי - ממוקמים בירושלים ובבני ברק, שם הטמיעו העיריות את מרכזי מפתח ומפעילות אותן.

• חברה ערבית, דרוזית, צ'רקסית ובדווית - מרכזי הכוון והכשרה ריאן אלפנאר

משרד הכלכלה ומשרד רה"מ חברו לג'וינט ישראל כדי לפתח ולהקים 20 מרכזי הכוון תעסוקתי בחברה הערבית, הבדווית, הדרוזית והצ'רקסית. מרכז הכוון הראשון במסגרת התכנית הוקם בעיר טירה. המרכזים נותנים לנועצים מענה בנושאי הכוון וליזוי לתעסוקה והשלמת השכלה מכוונת - תעסוקה; הכשרות מקצועיות המבוססות על צורכי המעסיק.

• אנשים עם מוגבלות - מרכזי תמיכה למעסיקים

מרכז תמיכה למעסיקים מטעם המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בעבודה במשרד הכלכלה מסייע למעסיקים להפיק את מרב התועלת משילוב מוצח של עובדים עם מוגבלות.

• שירות התעסוקה - סיוע וליזוי בגיוס מכלל האוכלוסיות המגוונות

שירות התעסוקה מספק למעסיקים שירות מובנה ומותאם לצורך קליטה וגיוס של עובדים מאוכלוסיות מגוונות. שירות מותאם זה כולל ייעוץ וליזוי מטעם מומחים בגיוס אוכלוסיות מגוונות, סדנאות לקליטת עובדים מאוכלוסיות מגוונות וסיוע במימוש התמיכות המוענקות על ידי משרד הכלכלה. כמו כן, במקרים בהם קיים מחסור של עובדים בשוק, מסוגל שירות התעסוקה ליזום ולהציע פתרונות ייחודיים ומותאמים לצרכי המעסיק. שירות התעסוקה מרושת ופרושי ביישובים רבים בארץ, לרבות ישובים בהם פונים מאוכלוסיות מגוונות.

5. האמצעים שהמדינה מקצה לקידום גיוון בעסקים

כלים משפטיים

• נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה

נציבות שוויון ההזדמנויות בעבודה הוקמה במשרד התמ"ת בשנת 2008. הנציבות עומדת לרשות עובדים ומעסיקים בכל מקרה שיש בו חשד להפרה של חוקי השוויון, פועלת למיגור האפליה ולהטמעת ערכי השוויון בשוק העבודה ומבקשת להתמודד עם קשיי האכיפה במישור האזרחי.

• הצהרת כוונות משותפת לחברה עסקית ולנציבות שוויון הזדמנויות בעבודה ובניית תכנית להטמעת שוויון

זהו מסמך המאגד את העקרונות ואת המחויבויות שנובעים משיתוף פעולה עם הנציבות בקידום שוויון הזדמנויות והעסקה רב-גונית. מטרת שיתוף הפעולה והמסמך היא לקדם הטמעת שוויון הזדמנויות והעסקה רב-גונית במקום העבודה. המסמך נחתם בין נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה לבין נציגי החברה במעמד שני הצדדים.

הצהרה כזו יכולה לעמוד לצדו של המעסיק בעת ביצוע פעולות לקידום הגיוון (כמו למשל פרסום משרה באופן בלעדי או מתן עדיפות למועמדים מאוכלוסייה מגוונת).

• חוק שוויון הזדמנויות בעבודה התשמ"ח

חוק זה אוסר על אפליה בעבודה בגין מין, נטייה מינית, מעמד אישי, היריון, טיפולי פוריות טיפולי הפריה חוץ-גופית, הורות, גיל, גזע, דת, לאום, ארץ מוצא, השקפה, מפלגה או שירות במילואים. החוק אוסר גם לדרוש מעובדים מידע שאפליה בשלו אסורה. התיקון לחוק קובע כי במקרים שבהם מעסיק דורש מעובד או ממועמד מידע שאפליה בשלו אסורה על פי רשימה זו, נטל ההוכחה עובר אל המעסיק - עליו להראות כי לא הפלה את העובד.

על פי סעיף 21(ד) של חוק זה, פעולה של מעסיקים המיועדת לקבוצה מסוימת, לא תיחשב אפליה, אם מדובר בפעולה שהיא בהתאם לתכנית לקידום שוויון ושנעשית לפי הוראות של נציבות שוויון ההזדמנויות בעבודה.

בין החרים המותרים על פי החוק:

- פרסום מודעה למשתייכים לקבוצות מוגנות כאשר הדבר דרוש מבחינה סבירה הנוגעת למהות העבודה או בעיתונים שסביר להניח שיהיו נגישים לחברי אותה קבוצה.

- הצהרה כי המעסיק "מקדם בברכה" מועמדים מקבוצת היעד.

• חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981

החוק קובע רשימה של מעשים המהווים כגיעה בפרטיות, בכללם הפרת סודיות ושימוש בידעה על ענייניו הפרטיים של אדם. החוק מסדיר את החובות החלים על מי שאוסף מידע ומעבד מידע, גם במקרה של איסוף מידע ועיבודו הנועשים לשם מיפוי הרכב אוכלוסיית העובדים לקראת הצבת יעדים ויצירת תכנית עבודה לגיוון.

במסגרת יחסי עבודה נצבר מידע אישי רב ורגיש על אודות העובד, על המעביד לאסוף מידע ולעבדו רק לתכלית ראויה העולה בקנה אחד עם התכלית העסקית של המעביד ועם המטרות החינוכיות למקום העבודה (או להתבסס על מקור אחר, כגון דרישת גורמי פיקוח מסוגים שונים). לכן על המעסיק להיות מסוגל לטפק הסבר משכנע לתכלית איסוף המידע עבור כל פריט מידע שנאסף.

← תמיכות משרד הכלכלה:

משרד הכלכלה תומך בהעסקה מגוונת ובהתמקצעות של עובדים לא-מקצועיים מאוכלוסיות מגוונות ומעודד זאת בערוצי פעולה שונים. בין היתר ניתן לציין

- תמיכה בהכשרות מקצועיות ואוצ'רים (שוברים) מסלול להכשרה מקצועית המאפשר לאנשים הזקוקים למקצוע כדי להיקלט בעבודה הולמת לבחור קורס להכשרה מקצועית המתאים לכישוריהם, ושכר הלימוד ממומן בחלקו על ידי משרד הכלכלה באמצעות השובר. בוגרי הקורסים המשתלבים בעבודה בתחום המקצוע הנלמד מקבלים מענק השמה.
- כיתה במפעל קורסים להכשרה מקצועית המתקיימים במסגרת מפעל. משרד הכלכלה מממן את עלות הקורס במלואו כנגד התחייבות המפעיל להשמה של לפחות מחצית מהלומדים בקורס ומשלם בנוסף במקרה של השמה גבוהה במיוחד.
- הכשרה תוך כדי עבודה (OJT) מסלול להכשרת עובדים במקום העבודה. במסגרת מסלול זה המעסיקים יכולים לקלוט עובדים חדשים כעובדים מן המניין ולהכשירם במקום העבודה על פי מטלות התפקיד, וההכשרה מתבצעת בעזרת חונך שהמעסיק מקצה. הסיוע שניתן למעסיקים הזכאים הוא מימון חלקי של שכר העובד בתקופת ההכשרה ומימון חלקי של שכר החונך.
- השתתפות בהתאמות לאנשים עם מוגבלות מעסיק של עובד עם מוגבלות או מעסיק המבקש לקלוט אדם עם מוגבלות בעבודה יכול לבקש מהמדינה להשתתף במימון ההתאמות הנדרשות בשל מוגבלותו של העובד ומאפייניה ובהתאם לצרכיו של העובד. זאת כדי שיוכל לבצע את תפקידו ולתפקד במקום העבודה כיתר העובדים. השתתפות המדינה ניתנת כהלוואה עומדת עם ביצוע ההתאמה, ובהתקיים התנאים שנקבעו בתקנות הופכת כעבור שנה למענק.
- מרכז ההשקעות הסיוע ניתן באמצעות השתתפות בעלות שכרם של עובדים חדשים הנקלטים אצל המעסיק למשך תקופה קצובה, בדגש על קליטת עובדים באזורי עדיפות לאומית בכלל ובפריפריה בפרט ועל שילוב של אוכלוסיות ממגזרים ששיעור השתתפותם בתעסוקה נמוך ושל עובדים עם מוגבלות.
- מענקי המדען ראשי כדי לעודד יזמות בקרב בני המיעוטים ועדת המחקר של המדען הראשי מעניקה תמיכה לחברות אשר לפחות 33% מהון מניותיהן מוחזק על ידי יזם מקרב האוכלוסייה הערבית, לרבות דרוזים, בדווים וצ'רקסים, ושהוא בעל הרעיון, נמנה על צוות המו"פ בתכנית המוגשת ומועסק על ידי התאגיד במשרה מלאה. היקף המענק המקסימלי לא יעלה על שני מיליון ש"ח. תכנית מענקים דומה קיימת גם עבור יזמים מהאוכלוסייה החרדית.